

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1200/2023
11.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Херцег, адвокат из ..., против туженог Града Новог Сада, кога заступа Правобранилаштво Града Новог Сада, ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1744/22 од 29.09.2022. године, у седници одржаној 11.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1744/22 од 29.09.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 586/2021 од 30.03.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати укупно 7.774.033,98 динара са законском затезном каматом од пресуђења 30.03.2022. године до исплате. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев преко досуђених 7.774.033,98 динара до тражених 7.782.204,14 динара са законском затезном каматом на наведену разлику од пресуђења до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка од 745.700,00 динара све са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1744/22 од 29.09.2022. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и првостепена пресуда у делу одлуке о трошковима парничног поступка (став 4. изреке) преиначена, тако што је обавеза туженог да тужиоцу накнади трошкове поступка снижена са 745.700,00 динара на 604.498,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, док је у преосталом делу жалба одбијена и првостепена пресуда у преосталом непреиначеном делу потврђена. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитијући побијану одлуку применом члана 408. ЗПП („Сл. гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба ЗПП, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП, на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, предметна парцела број .../... укупне површине 19а и 36м² у лн број .../ КО ... уписана је као приватна својина тужиоца у 1432/2208 дела. Тужилац је парцелу број .../..., од које је потом деобом током 2017. настала и предметна парцела, стекао наслеђивањем иза пок. ББ и уговором о поклону закљученим са ВВ 11.06.2009. године. Део предметне парцеле у површини од 1454м² (75,1%) представља јавну саобраћајницу - део улице Јована Камбера, што је и верификовано Планом генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ број 27/15 ... 35/19). Предметна парцела је као део целине улице Јована Камбера у Ветернику комплетно инфраструктурно опремљена (водом, електроенергетском, телекомуникационом и гасном инфраструктуром), саобраћајна површина је изграђена од асфалтног застора, а улица је изграђена од стране јавних предузећа туженог и неометано је користи неограчени број лица за јавни саобраћај у површини, у којој је приведено урбанистичкој намени. Тужени је фактички експроприсао тужиоцеву непокретност у укупној површини од 942м² изражено у идеалном уделу ¹⁰⁷⁵/2208, а претходно није спровео поступак експропријације и није обештетио тужиоца. Тржишна вредност предметне парцеле износи 8.252,69 динара/м².

На основу овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилном применом материјалног права обавезали туженог да тужиоцу исплати новчану накнаду због извршене фактичке експропријације земљишта.

Уставом РС у члану 58., између осталог, прописано је да се јемчи мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона (став 1.), као и да право својине може бити одузето или ограничено само у јавном интересу утврђеном на основу закона и да је учињено уз накнаду која не може бити нижа од тржишне (став 2.).

Законом о планирању и изградњи („Сл. гласник Републике Србије“, број 72/09 ... 31/19) чланом 2. ставу 1. тачка 6. прописано је да је површина јавне намене простор одређен планским документом за уређење или изградњу јавних објеката или јавних површина за које је предвиђено утврђивање јавног интереса, у складу са посебним законом (улице, тргови, паркови и друго).

Одредбом члана 10. Закона о јавној својини („Сл. гласник РС“, број 72/11...104/16) поред осталог, прописано је: да се добрима у општој употреби у јавној својини, у смислу овог закона, сматрају оне ствари које су због своје природе намењене

коришћењу свих и које су као такве одређене законом (јавни путеви, јавне пруге, мост и тунел на јавном путу, пружу или улици, улице, тргови, јавни паркови, гранични прелази и др) (став 2.); да свако има право да добра у општој употреби користи на начин који је ради остварења те намене прописан законом, односно одлуком органа или правног лица коме су та добра дата на управљање (став 5.); да су добра у општој употреби у својини Републике Србије, изузев државних путева III реда, који су у својини аутономне покрајине на чијој се територији налазе, као и изузев некатегорисаних путева, општинских путева и улица (који нису део аутопута или државног пута II и III реда) и тргова и јавних паркова, који су у својини јединица локалне самоуправе на чијој територији се налазе (став 7.).

У конкретном случају спорно земљиште, означено као парцела број .../..., укупне површине 19а и 36м², уписана у лн број .../ КО ... као приватна својина тужиоца у 1432/2208 дела, према Плану генералне регулације насељеног места Ветерник („Службени лист Града Новог Сада“ број 27/15 ... 35/19)., одређена је за јавну саобраћајницу и у природи представља постојећу улицу која има свој назив - Јована Камбера. Због тога је, сагласно цитираним одредбама Закона о јавној својини, претметна парцела постало добро у општој употреби у јавној својини туженог као јединице локалне самоуправе, које као улицу свако има право да користи на начин који је ради остваривања те намене прописан законом и подзаконским актима. На тај начин извршена је „фактичка експропријација“ која настаје када се на земљишту граде путеви, инфраструктурни и други објекти у јавном интересу, иако не постоји решење о експропријацији, односно изузимању земишта.

Тужилац је фактички лишен права својине, са свим атрибутима из члана 3. Закона о основама својинскоправних односа и није дужан да трпи штетне последице зато што надлежни орган није спровео управни поступак и донео решење о експропријацији (изузимању из поседа) које би било основ за исплату новчане накнаде.

Тужени је обвезник исплате накнаде јер се део спорне парцеле користи као улица – добро у општој употреби и у јавној својини, на којем тужени има право својине у складу са чланом 10. став 7. Закона о јавној својини. Висина ове накнаде, која тужиоцу припада на основу члана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију и на основу члана 58. Устава Републике Србије, одређена је према тржишној вредности заузетог дела земљишта, према налазу и мишљењу судског вештака који су судови прихватили.

Имајући изложено у виду, нису основани ревизијски наводи туженог о погрешној примени материјалног права, засновани на ставу да тужени није обвезник накнаде, јер ниједном својом радњом није депоседирао тужиоца. Тужени је титулар права јавне својине на спорном земљишту које је фактички (без правноснажног решења о експропријацији, односно изузимању из поседа) претворено у добро у општој употреби – улицу, а исто за такву намену предвиђено је одговарајућим планским актом.

Код таквог чињеничног стања, нижестепене одлуке су донете уз правилну примену материјалног права, па су наводи ревизије неосновани.

У преосталом делу, ревизија оспорва правилност утврђеног чињеничног стања, због чега се ревизија не може изјавити применом члана 407. став 2. ЗПП

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић